

VEČEŘE PÁNĚ NEHODNĚ?

Kázání ze soboty 18.1.2020 – br. Radek Jonczy

Kdo by tedy jedl tento chléb a pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. (1. Kor 11,27)

Už vás taky s blížícím se obřadem Večeře Páně někdy napadlo, zda budete, či nebudete hodni přijmout z Ježíšových rukou krev a tělo Páně? Při své dlouholeté pastorační praxi jsem se docela často setkával s tím, že se někteří členové církve Večeři Páně raději vyhnuli, než aby riskovali, že si nehodným přijímáním vyslouží vlastní odsouzení. Co je vlastně příčinou nehodného přijímání?

Chaburot, kulticko společenské hostiny

Korintští křesťané se pravidelně scházeli ke společným hostinám. Nazývali je „večeří Páně“. Naučil je to apoštol Pavel. Tu tradici přejal od samotného Ježíše, který zase ustanovením večeře Páně navázal na hostiny „chaburot“, které byly v židovském prostředí silně zakořeněny.

Tyto hostiny byly charakteristické tím, že velmi citlivě propojovaly prvek společenský s prvkem bohoslužebným. Každá taková hostina začínala, končila i byla prostoupena modlitbami, které běžné hodování posouvaly za hranici pouhého syčení. Otec rodiny, nebo čestný host, stolování zahájil děkovnou modlitbou. Rozlomil při tom chléb a nechal jej kolovat mezi stolujícími, z nichž každý si ulomil malý kousek.

Pascha, jedna z chaburot

Mezi hostiny chaburot typově spadala i velikonoční „Sederová večeře“, kterou Ježíš v předvečer své smrti slavil se svými učedníky. Vzpomínáte? Vzav chléb, a díky činiv lámal, a řekl: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo, kteréž se za vás láme; to číňte na mou památku.“ (Lk 22,19) Sederová večeře tak přestala být jen zpřítomněním vzpomínky na vysvobození Židů z Egypta, ale stala příležitostí ke zvěstování smrti a vzkříšení Spasitele, kterého při Sederové večeři symbolizoval obětovaný Beránek.

Večeře Páně, novozákonní chaburot

Po Ježíšově odchodu učedníci a spolu s nimi i křesťané dalších generací, poslušni Ježíšovy výzvy: „To číňte na mou památku“, ve slavení večeře Páně pokračovali. V knize Skutky apoštolů čteme, že: „Každý den po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a upřímným srdcem.“ (Sk 2,45) Někjakou dobu se takto scházeli každý den, později však už jen jednou týdně.

Volba padla na první den po sobotě. Ve spisu Apologie, nás o tom informuje filozof Justinos, učený řecký křesťan, který byl za odeprání bohoopect císaři roku 165 v Římě popraven. V té souvislosti nutno podotknout, že neděli tenkrát ještě křesťané nevnímali jako den odpočinku. Ke slavení večeře Páně si neděli zvolili proto, že vzkříšený Ježíš mezi ně poprvé přišel právě v tento den.

Večeře Páně v nich posilovala naději, že se mezi ně znovu vrátí. Vyznávali své přesvědčení o tom, že Ježíš přišel, přichází a přijde. Proto každou večeří Páně končili zvoláním aramejského pozdravu „Maranatha!“, tedy Přijď, Pane!

Večeře Páně ale nebyla jen bohoslužbou. Byla skutečnou večeří. Společné jídlo společenství s Ježíšem i lidmi nejen vyjadřovalo, ale také vytvářelo. Společenství u stolu totiž mělo svůj půvab a vliv. Přispívalo ke vzájemné družnosti, pomáhalo k navazování a prohlubování vzájemných vztahů. Stolování dodnes pozitivně ovlivňuje atmosféru našich vztahů. Právě proto se bez něj neobejde žádná svatba, promoce, či pohřeb. Podnikatelé by nám mohli vyprávět o tom, jak společné stolování přispívá k uzavírání dobrých obchodů.

Individualismus, problém večeře Páně v Korintu

Korintským však při slavení večeře Páně vznikl problém. Pavel musel zakročít. Napsal jim: *„Když se pak shromažďujete, není to už společenství večeře Páně: každý se hned dá do své večeře, a jeden má hlad, druhý se opije. Což nemáte své domácnosti, kde byste jedli a pili? Či snad pohrdáte církví Boží a chcete zahanbit ty, kteří nic nemají? Co vám mohu říci? Mám vás snad pochválit? Za to vás nechválím.“* (1. Kor 11,20-22)

Obecně převládá názor, že korintští, tedy křesťané s pohanskou minulostí, ovlivněni helénským způsobem myšlení, večeři Páně dehonestovali, protože nerozpoznávali, že jde o tělo Páně; že nerozuměli hloubce symbolů chleba a vína a proměnili tak večeři Páně v nedůstojné, nezřízené a mravně uvolněné hodokvasy a pitky. Není tomu tak.

Z 1. Korintským 10. kapitoly však vyplývá, že křesťané z Korintu symboly těla Páně nezlehčovali, ale naopak přeceňovali. Prof. Filipi v publikaci s názvem *„Hostina chudých“* píše: *„V Korintském sboru byl domovem spíše masivní sakramentalismus, názor, že svátostné jednání působí jaksi mechanicky tak, že účastníka uvolňuje ze všech pozemských vazeb a ohledů a přenáší jej přímo do nebe. To u korintských křesťanů vedlo spíše k bravuře, jež se projevovala především bezohledností vůči bratru. Profanován nebyl svátostný akt, nýbrž společné jídlo, které mu předcházelo. Obojí bylo vnitřně rozpojeno, což se projevilo v názoru, že chudým postačí, když budou společně s ostatními přítomni teprve na závěr shromažďení, když se podával chléb a kalich. Předchozí stolování bylo možné uspořádat případně i bez nich k vlastnímu požitku těch, kteří na to měli čas a peníze.“*

Postřehli jste ten paradox? Slavením večeře Páně se korintští křesťané stávali součástí těla Páně, tedy církve a přitom ono tělo nerozpoznávali. Vůbec jim nezáleželo na slabších bratrech a sestřích. Mysleli jen na sebe, na vlastní blaho. Propadli hříchu zvanému individualismus. To díky němu si při večeři Páně jedli a pili své vlastní odsouzení. Pavlovo napomenutí se tedy netýká teologie večeře Páně, ale její praxe. Neřeší bludy, ale narušené vztahy.

Individualismus, problém současných křesťanů

Přijímat tělo a krev toho, který pro blaho svých bližních obětoval sám sebe a přitom nerozpoznávat své bližní a jejich potřeby, toť hřích, který člověka činí nehodným tohoto přijímání. Oslavovat Ježíšovu solidaritu s lidmi a přitom jednat nesolidárně, toť absurdum nejvyššího kalibru. Opěvovat Ježíšovu lásku k církvi a přitom se od ní izolovat, či omezit společenství s ní jen na anonymní účast při bohoslužbách, toť urážka Pána církve.

Není na pováženu, když si při večeři Páně s očima v sloup vychutnáváme společenství s Ježíšem a přitom nám dělá vážný problém obřad umývání nohou? Někteří z nás se mu vyhýbají úplně, jiní si k němu volí stále stejného, nejlépe vlastního partnera a hřích individualismu se v našich řadách stále více rozmáhá.

Láska – řešení problému nehodného přijímání

Smutné je, že se křesťané v průběhu dějin nechali individualistickou praxí korintského sboru inspirovat. Společné jídlo z liturgického rámce večeře Páně nejprve vyřadili a předřadili jej bohoslužbě. Toto stolování pojmenovali jako „hody lásky Agape“ (Ju 12). Teprve pak následovala bohoslužba večeře Páně s přijímáním těla a krve Kristovy. Netrvalo dlouho a agape z bohoslužeb vymizelo úplně. U nás v církvi se Agape začalo vracet až někdy v sedmdesátých letech minulého století.

Pavel však s korintskou praxí nesouhlasil. Chtěl, aby večeře Páně byla slavena ve stylu chaburot, tedy jako jeden akt. Podle něj problém korintského sboru mohla vyřešit jediné obětavá a ohleduplná láska.

Tím nechci říct, že bychom do rituálu večeře Páně měli od příštího čtvrtletí znovu začlenit společné stolování. Jen bych rád spolu s apoštolem Pavlem zdůraznil, že bez lásky k Bohu a bližním se večeře Páně stává nesmyslným, takřka sebevražedným orákulem.

Večeře Páně, cesta k lásce, odpuštění a posvěcení

Stalo se dobrým zvykem, že před večeří Páně zpytujeme své svědomí. Chceme si ověřit, zda jsme, či nejsme hodni k ní přistoupit. Zavedli jsme tradici, podle níž jsou přijímání hodni jen pokřtění členové církve, kteří se na večeří Páně dobře připravili.

Přítom Ellen White v knize *Touha věků* napsala: „*Spasitel svým přístupem k Jidášovi jasně ukázal, že nesmíme nikomu bránit v účasti na večeří Páně. Nepřísluší nám nikoho soudit. Bůh nedal lidem právo, aby rozhodovali o tom, kdo se smí této slavnosti účastnit, a kdo ne. Ať každý sám sebe zkoumá...*“ Tolik citát.

Ze slavnosti večeře Páně nemáme právo vylučovat své bližní, ani sebe. Je obřadem hříšníků. Troufám si tvrdit, že ti, kteří si o sobě myslí, že jsou přijímání hodni, golgotskou obětí svou účastí na stole Páně znevažují. „*Nikdo totiž není spravedlivý, není ani jeden.*“ (Řím 3,10)

Člověka z večeře Páně nevylučuje hřích. Odsouzení si při ní pije jen ten, kdo má v srdci nedostatek lásky. A pokud si někdo myslí, že tento problém vyřeší tím, že se večeří Páně vyhne, nebo že při ní zůstane sedět, měl by si být spolu s Lutherem vědom toho, že si své odsouzení může taky „vysedět“.

Přistupujme proto k večeří Páně směle a s vědomím, že jde o stolování nehodných hříšníků, kterým dal milující Bůh znovu šanci. Společné stolování totiž prohlubuje vztah člověka s Bohem i lidmi a právě tyto vztahy člověka očišťují a posvěcují. Nepouštějme proto společná shromáždění a pamatujme v prvé řadě na soboty, při nichž společně slavíme večeří Páně. Jsou základem našeho bytí. Amen